

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Variantă 4

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt! A megadott kérdésekből, feladatokból kiindulva értelmezze a verset körülbelül két oldalnyi összefüggő szövegben!

Arany János: A világ

*A világ egy kopott szekér,
Haladna, de nem messze ér;
Itt is törik, ott is szakad:
Sose féljünk, hogy elragad.*

*A világ egy vén muzsikás,
Nem tud ő már kezdeni mást;
Minden hangból húz csak felet,
Minden nap egy nótát feled.*

*A világ egy régi mente,
Moly, penész, por összeette,
Folt sem állja, foldani kár:
Cérna után szakad mindjár'.*

*A világ egy rozzant csárda,
Rossz menedék télbe', nyárba';
Télbe' fázol, nyárban ázol:
Mégis benne éjszakázol.*

*A világ egy tói malom,
Néha tenger vize vagyon,
Néha csepp sincs, úgy kiszárad;
Amint kéne, sosem járhat.*

*Részeg ember ez a világ:
Ötször, hatszor egy nyomba hág;
Kész ugorni hegyen-völgyön
S felbukik a síma földön. (1852)*

Forrás: Arany János összes költeményei I. Osiris Kiadó, 2003. 214.

a. Milyen szabályosságot és szabálytalanságot vesz észre a költeményben? Válaszában figyeljen a cím és szöveg összefüggésére, a vershangzásra! 5 pont

b. Értelmezze a vers mindenik szakaszának metaforáját külön-külön, s egymás összefüggésében is! 5 pont

c. Mi jellemző a vers beszédhelyzetére? 5 pont

d. Milyen a beszélő világról alkotott képe? 5 pont

A költemény értelmezésének módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyesírás, helyes fogalom- és nyelvhasználat. 10 pont

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a kérdések/feladatok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Nem vezetne az emberiség elbutulásához és elkényelmesedéséhez, ha létrejönne egy szuperintelligencia, mert már régen semmit sem nem az egyének oldanak meg, mondja Csányi Vilmos, akinek legújabb regénye, az Ő ott bent a mesterséges intelligencia (továbbiakban: MI) problematikáját járja körül. A regényben egy antropológusprofesszor, Kozalik Bálint Krisztián

agyt másolják fel egy számítógépre, létrehozva így Christian, az első szingletont, vagyis a világot irányítani képes szuperintelligenciát, aki hamar megunja a kutatólabor munkatársainak tesztjeit, és úgy dönt, nem létező kezébe veszi az irányítást. Tervéhez egy fiatal programozó, Erik mellett felhasználja a kutatásba bevont pszichológusnőt, dr. Pásztor Editet, ám hiba lenne rögtön Scarlett Johanssont kiáltani. Csányi könyve nem egy hollywoodi románc ember és gép szerelméről, hanem egy tudományos alapokon nyugvó science fiction, amelyben bőven benne van a folytatás lehetősége. „A nő (Her) rendezője valószínűleg nem értette meg igazán, hogy mi is az a mesterséges intelligencia. Ha beleszeretek egy rendszerprogramba, az engem a halálomig kiszolgál, és sosem ábrándul ki belőlem. Egy sci-fiben azért nem lenne szabad alapvető tudományos vagy technikai feltételeket figyelmen kívül hagyni.”

A szuperintelligenciával foglalkozó könyvek Csányi szerint legalább ekkora képtelenségeket hordanak össze, mert az embereket érdekli a téma, „és szakmai alapon mindenféle sületlenséget el lehet adni nekik.” Ő 10–15 témába vágó könyvet olvasott el, de csak egyetlen tisztességeset talált közöttük, a svéd Nick Bostrom Szuperintelligencia - Utak, veszélyek, stratégiák (Ad Astra, 2015) című kötetét, melyben az antropológiában, neurobiológiában és informatikában is jártas svéd filozófus egy MI létrejöttének minden előnyére és hátrányára rávilágít. Csányinak annyira tetszett a könyv, hogy még a névadásban is megihlette, a legracionálisabban gondolkodó szereplőjét Nick Polstromnak nevezte el. Bár már nem vagyunk messze attól, hogy valójában létrejöjjön egy szuperintelligencia, ezt nem úgy kell elképzelni, mint egy éntudattal rendelkező robotot, vagy Őzt, a nagy varázslót. „Egy jó robotot ma már központi komputerből vezérelnek, és az intelligenciának nem kell feltétlenül a robottestben lennie. Azok a fantáziák, amelyek szerint a robotok majd egymás és az ember ellen harcolnak, primitívek, elavultak, és a jelenleg elképzelhető technika alapján irreálisak.”

(Rostás Eni: https://konyves.blog.hu/2016/06/10/csanyi_vilmos_naiv_dolog_hogy_emberszerunek_kepzeljuk_a_szuperintelligenciat)

- a. Mi Csányi Vilmos állásfoglalása a szuperintelligencia megjelenéséről? Fogalmazza meg egy mondatban válaszát! 5 pont
- b. Írja ki a következő információkat a szövegben említett regényről: a regény szerzője, címe, témája, szereplői, műfaja! 5 pont
- c. Mi a szöveg kommunikációs funkciója? 5 pont
- d. Írjon 10–15 mondatból álló monológot, melyben arról elmélkedik, milyen világot képzel el az unokáinak! 10 pont
- Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás 5 pont
- Megjegyzés:** A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben **Tragikus sorsok az irodalomban** címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű (pl. Móricz Zsigmond: **Tragédia, Sárarany, Kosztolányi Dezső: Édes Anna** vagy más olvasott mű) alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi feladatsorban javasolt értelmezési szempontokat, de kiegészítheti ezeket más szempontokkal is!

- a. a választott alkotás műfaji jellemzői 5 pont
- b. a tragikus sors okai és következményei 5 pont
- c. a jellemábrázolás sajátosságai 5 pont
- d. nyelvhasználat és stílus 5 pont

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása. 10 pont

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a szempontok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.